

Asia: VM183:00/2017 ja VM/1631/03.01.00/2018

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi julkisen hallinnon tiedonhallinnasta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Korkeimman hallinto-oikeuden lausunto on julkaistu netissä osoitteessa:

https://www.kho.fi/material/attachments/kho/liitteet_kho/xbbwonvlZ/VM_lausunto_tiedonhallint_alaista.pdf

Julkaistussa lausunnossa näkyvät muun ohella tärkeimpien kohtien korostukset, joita ei tälle lomakkeelle pystynyt merkitsemään.

LAUSUNTO LUONNOKSESTA TIEDONHALLINTALAIKSI JA ERÄIKSI SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

Valtiovarainministeriö on pyytänyt korkeimmalta hallinto-oikeudelta lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta laiksi julkisen hallinnon tiedonhallinnasta (tiedonhallintalaki) ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Korkein hallinto-oikeus toteaa, että esitysluonnokseen sisältyy useita vakavia oikeudellisia ja jopa perustuslaillisia ongelmia eikä se ole tällaisenaan toteuttamiskelpoinen. E erityisen ongelmallinen luonnos on tuomioistuinten aseman ja tehtävien kannalta. Tiedonhallintaa koskevaa sääntelyä ei tule itsetarkoituksellisesti yhdenmukaistaa ottamatta huomioon eri viranomaisten erilaisia tehtäviä ja toimivallan jakoa.

Korkein hallinto-oikeus keskittyy lausunnossaan erityisesti hallintotuomioistuinten toimintaedellytyksiin liittyviin ja hallinto-oikeudellisen oikeussuojajärjestelmän toimivuuden kannalta keskeisiin kysymyksiin. Näiltä osin korkein hallinto-oikeus esittää lausuntonaan seuraavan:

1 Yleistä

Tiedonhallintalaki on tarkoitettu tiedonhallintaa koskevaksi yleislaiksi, jonka tavoitteena olisi muun ohella edistää tiedonhallinnan laatua ja tietoturvallisuutta sekä julkisuusperiaatteen toteuttamista. Ehdotetulla lailla kumottaisiin arkistolaki ja julkisen hallinnon tietohallinnon ohjauksesta annettu laki sekä muutettaisiin muun ohella julkisuuslain ja sähköisen asiointilain useita säännöksiä.

Viranomaisten tiedonhallinnan laadun ja tietoturvallisuuden edistäminen ovat sinänsä kannatettavia tavoitteita. Perusteltua myös on, että nykyinen tiedonhallintaa koskeva lainsäädäntö, jonka lähtökohtana on tiedon käsitteleminen ja säilyttäminen paperiasiakirjojen muodossa, päivitetään nykyajan vaatimuksia vastaavalle tasolle.

Korkein hallinto-oikeus suhtautuu esitysluonnokseen kuitenkin useasta syystä varauksellisesti. Korkein hallinto-oikeus toteaa, että hallituksen esitysluonnoksessa ei ole riittäväällä tavalla otettu huomioon tuomioistuinten tehtäviä ja riippumatonta asemaa. Luonnos on myös monin osin sisällöltään niin vaikeaselkoinen ja tulkinnanvarainen, että jo yksin tällä perusteella uudella lailla tavoiteltavien myönteisten vaikutusten toteutumista voidaan pitää epävarmana.

2 Tiedonhallintalain soveltamisala (lakiluonnoksen 1 luku)

Tiedonhallintalain soveltamisala jää luonnoksen perusteella epäselväksi. Erityisen epäselvää on, missä määrin laki koskisi tuomioistuinten lainkäyttötoimintaan liittyvää tiedonhallintaa.

Lakiluonnoksen 2 §:n 1 kohdan mukaan viranomaisella tarkoitettaisiin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 4 §:ssä tarkoitettuja viranomaisia. Julkisuuslain 4 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan ”tuomioistuimet ja muut lainkäyttöelimet” ovat mainitussa lainkohdassa tarkoitettuja viranomaisia. Lakiluonnoksen yleisperusteluissa on lisäksi useita viittauksia muun ohella hallintotuomioistuinten käsittelyn julkisuudesta annettuun lakiin sekä yksityiskohtaisissa perusteluissa samoin useita viittauksia ”tuomioistuinten toimintaa koskeviin lakeihin”.

Lakiehdotuksen 3 §:n 1 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan ”tätä lakia sovelletaan tiedonhallintayksikköjen ja niissä toimivien viranomaisten tiedonhallintaan niiden käsitellessä tietoaineistoja, ellei muualla laissa ole toisin säädetty”. Lakiluonnoksen mukaan ”asiankäsitelyssä --- noudatettavista menettelyistä sekä tiedonsaantioikeudesta viranomaisten asiakirjoihin ja salassapidosta säädetään erikseen” (ehdotuksen 3 §:n 2 momentti). Säännöksen yksityiskohtaisten perustelujen mukaan ”tiedonhallintalaki ei varsinaisesti vaikuta menettelysäännöksiin, mutta tiedonhallinnan avulla kerätään tietoja siitä, miten viranomaiset toimivat tai ovat toimineet asiankäsitelyssä” ja tästä syystä ”tiedonhallinnalliset toimet voivat vaikuttaa myös menettelyllisten säännösten toteuttamiseen”.

Soveltamisalaa koskevan säännöksen ja sen perustelujen valossa jää epäselväksi, onko tiedonhallintalakia tarkoitus soveltaa tuomioistuimiin niiden hoitaessa lainkäyttötehtäviään. Esitysluonnoksen eräiden kohtien perusteella voidaan epäillä, että tätä on tarkoitettu. Esitysluonnoksesta kuitenkin puuttuu kokonaan asianmukainen analyysi siitä, olisivatko ja miltä osin tiedonhallintalain mukaiset velvoitteet yhteensopivia tuomioistuinten aseman ja tehtävien kanssa. Tuomioistuimet ovat riippumattomia ja niille on perustuslaissa asetettu muusta julkisesta vallasta olennaisesti poikkeava tehtävä. Tuomioistuimilla ei ole ”asiakkaita” samassa mielessä kuin hallinnolla, vaan kysymys on kunkin yksittäisen asian asianosaisista, joita voivat olla tapauksesta riippuen esimerkiksi yksityishenkilöt, yhtiöt tai muut yhteisöt, hallintoviranomaiset tai itsehallintoyhteisöt.

Lakiluonnoksen lähtökohta, jonka mukaan olisi ensisijaisesti pyrittävä ”tietovarantojen tehokkaampaan hyödyntämiseen viranomaiskoneiston sisällä” sen sijaan, että ”asiakkaan” edellytettäisiin toimittavan tietoja (lakiluonnoksen 28 §), on sellaisenaan yhteensopimaton tuomioistuimen tehtävien ja aseman kanssa. Samoin ehdotettu sääntely, joka koskee asiatunnusta, asian yksilöintiä asiarekisteriin merkittäviä tietoja (23 ja 24 §), on tuomioistuinten toimintaan sellaisenaan jokseenkin täysin soveltumaton. Mikäli lakia jouduttaisiin soveltamaan tuomioistuinten lainkäyttötoimintaan liittyvään tiedonhallintaan, merkittäviä periaatteellisia ja käytännöllisiä ongelmia sisältyisi myös valtiovarainministeriölle suunniteltuun rooliin tiedonhallintaa koskevan yhteistyön tai toiminnan koordinoijana ja ohjaajana (esimerkiksi 6 ja 12 §), tiedonhallintalautakunnalle suunniteltuihin toimivaltuuksiin (esimerkiksi 7–9 §) sekä velvoittavaan muotoon kirjoitettuihin säännöksiin koskien tietojärjestelmien teknisten rajapintojen avaamista (esimerkiksi 29 §).

Epäselväksi myös jää, miten asianosaisten toimittaman oikeudenkäyntiaineiston varassa toimivat tuomioistuimet voisivat mielekkäästi laatia ehdotetussa laissa tarkoitettuja tiedonhallintamalleja tai -karttoja (10 §). Myös ajatus siitä, että tuomioistuin voisi ennalta suunnitella, missä tilanteissa sillä on tarve pyytää tietoja asiakkaalta (28 §), on tuomioistuinten toimintaan pitkälti soveltumaton. Tuomioistuimen tulee turvata perustuslaissa säädetty oikeudenmukainen oikeudenkäynti, jonka asettamat vaatimukset esimerkiksi asianosaisen kuulemisen laajuudelle ja toteuttamistavalle tulee arvioida jokaisen käsiteltävän asian laadun ja olosuhteiden kannalta erikseen. Kuulemisen toteuttamisessa johtavana ajatuksena ei voi olla esitysluonnoksen mukainen hallinnollisen vaivan minimointi.

Korkein hallinto-oikeus kiinnittää huomiota myös siihen, että tiedonhallintalailla kumottavaksi esitettyä, julkisen hallinnon tietohallinnon ohjauksesta annettua lakia sovelletaan nykyisin tuomioistuimiin vain niiden hoitaessa hallinnollisia tehtäviä (lain 2 §). Samoin esimerkiksi EU:n yleisessä tietosuojasetuksessa tuomioistuinten lainkäyttötoiminta on rajattu monin keskeisin osin asetuksen velvoitteiden ulkopuolelle (esimerkiksi asetuksen 9, 37 ja 55 artikla). Lausuntopyyntöä kohteena olevasta esitysluonnoksesta ei asianmukaisesti ilmene, miksi esitysluonnoksessa on tuomioistuinten osalta (ilmeisesti) omaksuttu tältä osin olennaisesti poikkeava lähtökohta.

Ehdotetussa muodossaan laki olisi monin osin yhteensopimaton tai vähintään kyseenalainen tuomioistuinten tehtävien ja perustuslaissa turvatun riippumattomuuden kanssa. Mikäli ehdotetun lain on tarkoitus soveltua tuomioistuimiin ja erityisesti niiden lainkäyttötoimintaan liittyvään tiedonhallintaan, asian jatkovalmistelussa tulee selvittää asianmukaisesti, miltä osin lain velvoitteet ovat tuomioistuinten aseman ja tehtävän kanssa yhteensopivia.

3 Tiedonhallinnan käytännön toteuttaminen sekä tietoaineistojen säilyttäminen ja arkistointi (3–8 luvut)

Lakiluonnos on edellä todetuilla tavoin tulkinvarainen sen suhteen, missä määrin se soveltuu tuomioistuimiin. Korkein hallinto-oikeus rajoittuu siksi nostamaan esille – edellisessä jaksossa mainittujen esimerkkien lisäksi – vain eräitä yksityiskohtia, jotka perustuvat puutteelliselta vaikuttavalta käsitykseltä tuomioistuinten tehtävistä ja toiminnan erityispiirteistä.

Lakiluonnos näyttää perustuvan oletukseen siitä, että kaikissa viranomaisten asiakirjoissa on ja tulee olemaan kattavat salassapitomerkinnot, joiden perusteella asiakirjojen julkinen ja salassa pidettävä tietosisältö on helposti erotettavissa toisistaan (esimerkiksi 14 §:n 3 momentti ja 38 §). Samoin luonnoksessa näytetään oletettavan, että asiakirja-aineiston täysimääräinen digitoiminen olisi verraten yksinkertaisesti toteutettava toimintatavan muutos (esimerkiksi 27 §) ja että asiakirjoihin kohdistuva tietopalvelu olisi helposti siirrettävissä esimerkiksi Kansallisarkistolle arkistoitavien asiakirjojen mukana (esimerkiksi muutettavaksi ehdotetun julkisuuslain 27 §).

Nämä oletamat eivät ainakaan korkeimman hallinto-oikeuden osalta pidä paikkaansa. Korkein hallinto-oikeus viittaa tältä osin aiempiin lausuntoihinsa, joissa salassapitomerkinnot, asiakirjojen digitoimista ja tietopalvelua koskevia kysymyksiä on seikkaperäisesti käsitelty:

Lausunto 16.1.2018: Julkisuusmerkinnät HAIPA:n tiedonhallintasuunnitelmassa

<https://www.kho.fi/material/attachments/kho/aineistoa/lausuntoja/DXg024zMP/H64417.pdf>

Lausunto 6.7.2018: Analogisten asiakirjojen massadigitoinnin tiekartta ja ohjeistus

https://www.kho.fi/material/attachments/kho/liitteet_kho/rlmB6bSIN/Lausunto_KHO.PDF

Korkein hallinto-oikeus kiinnittää huomiota myös tietoaineistojen säilyttämistä ja arkistointia koskeviin kohtiin esitysluonnoksessa. Tietoaineistojen arkistointitarpeen määrittäminen perustuisi lakiluonnoksen 33 §:n perusteella aineiston keskeisyyden ja olennaisuuden arvioimiseen. Pykälän perustelujen mukaan keskeisiä ja olennaisia olisivat muun ohella viranomaisten toimintakertomukset, strategia-asiakirjat, tilinpäätökset, työjärjestykset, hallintosäännöt ja johtielimien pöytäkirjat, kun taas ”mitä yksilökohtaisemmasta päätöksestä on kysymys, sitä vähemmän sillä on merkitystä yksittäisenä asiakirjana”. Toisessa asiayhteydessä (24 §:n 3 momentti) puolestaan esitetään säädettäväksi, että viranomaisen asiarekisteriin tehdyt merkinnät säilytetään vain niin kauan kuin siihen liittyviä viranomaisen asiakirjoja säilytetään tiedonhallintayksikössä.

Edellä viitatu kohdat ilmentävät tuomioistuinten aseman ja yhteiskunnallisen merkityksen puutteellista huomioon ottamista asian valmistelussa. Lakiluonnoksen perusteella epäselväksi jää tuomioistuinten diaarien asema sekä se, miten arkistointitarpeen määrittämisessä tulisi suhtautua tuomioistuinten päätöksiin, jotka koskevat lähtökohtaisesti aina tiettyä yksittäistä asiaa tai henkilöä. Tämä on erityisen huolestuttavaa, kun tietoaineiston arkistointia koskeva päätösvalta siirtyisi ehdotettujen muutosten myötä erilliselle lautakunnalle.

Korkein hallinto-oikeus toteaa, että tuomioistuinten keskeisten asiakirjojen arkistoinnin perusteet eivät saa jäädä epäselviksi. Varmistua tulee myös siitä, että tuomioistuinten toiminnan kannalta tarpeellinen tietoaineisto tulee olemaan nykyiseen tapaan tuomioistuimen helposti, nopeasti ja rajoituksetta saatavilla, vaikka aineiston arkistoinnista ja muusta hallinnasta vastaisi Kansallisarkisto. Esimerkiksi diaarin tietoja tarvitaan tuomioistuimessa vielä senkin jälkeen, kun asian käsittely on päättynyt tai sen asiakirja-aineisto on siirretty arkistoitavaksi.

Turvallisuusluokittelua koskevasta ehdotetusta sääntelystä välittyy niin ikään vahva vaikutelma siitä, että sääntelyn johdonmukaisuutta tai käytännön vaikutuksia ei ole juurikaan arvioitu. Epäselväksi jää esimerkiksi se, sovelletaanko luokittelusäännöksiä ennen lain voimaantuloa syntyneisiin asiakirjoihin. Tästä mahdollisesti aiheutuvaa merkittävää työmäärää ja kustannuksia ei näytä valmistelun yhteydessä otetun huomioon. Lausuntopyyntönsä kohteena oleva luonnos on myös sisällöllisesti ristiriitainen: lakiluonnoksen yksityiskohtaisten perustelujen mukaan luokittelun tekeminen olisi viranomaisen harkinnassa (”tiedot voitaisiin turvallisuusluokitella”, ”mahdollisuutta turvallisuusluokitteluun laajennetaan”), mutta ehdotetut säännökset on kirjoitettu velvoittavaan muotoon.

Eräänä yksityiskohtana voidaan vielä ottaa esille lakiluonnoksen 15 §, jonka 1 momentin mukaan sähköinen tiedonsiirto tulisi salassa pidettäviä tietoja tai henkilötietoja lähetettäessä järjestää siten,

että vastaanottaja varmistetaan tai tunnistetaan luotettavasti. Hallinnossa tällainen vaatimus voi olla perusteltu varsinkin tilanteissa, joissa viranomainen on omasta aloitteestaan ensimmäistä kertaa yhteydessä asian kohteena olevaan yksityishenkilöön (esim. verotus tai lastensuojelu) eikä henkilön sähköpostiosoitteen tai muiden yhteystietojen oikeellisuudesta ole varmuutta. Tuomioistuimissa sen sijaan asianosainen ilmoittaa tuomioistuimelle itse sähköpostiosoitteensa (prosessiosoite) ja hyväksyy siten asiaan liittyvien tiedonantojen lähettämisen siihen. Tällaisessa tilanteessa vaatimus vastaanottajan luotettavasta tunnistamisesta johtaa käytännössä siihen, että mitään oikeudenkäyntiaineistoa ei voitaisi lähettää enää tavallisessa eikä suojatussa sähköpostissa, kun aineiston voidaan arvioida käytännössä aina sisältävän vähintään henkilötietoja.

Korkein hallinto-oikeus toteaa, että tuomioistuinten toimintaan liittyvät erityispiirteet tulee ottaa asianmukaisesti huomioon tiedonhallinnan käytännön toteuttamisesta ja tietoaineistojen säilyttämisestä ja arkistoinnista säädettäessä ja päätettäessä. Pelkästään edellä esitettyjen yksittäisten esimerkkien valossa vaikuttaa ilmeiseltä, että näitä erityispiirteitä ei ole asian valmistelussa otettu huomioon.

Viranomaisten keskenään erilaiset toimintaympäristöt, tehtävät ja asema sekä näiden merkitys tiedonhallintaa koskevalle sääntelylle tulee selvittää. Tiedonhallintaa koskevan sääntelyn itsetarkoituksellinen yhdenmukaistaminen ilman tällaista selvitystä voi johtaa merkittäviin kustannuksiin ja vaikeasti ennakoitaviin käytännön seurauksiin sekä vaikuttaa kielteisesti tiedonhallintalain tavoitteiden toteutumiseen. Pahimmillaan taitamattomasti laadittu lainsäädäntö voi johtaa siihen, että hallinnossa tai hallintolainkäytössä asioivien tahojen oikeuksia loukataan. Tiedonhallinta ei ole isäntä, vaan renki.

4 Julkisuuslakiin ehdotettavat muutokset

Tiedonhallintalain säätämisen yhteydessä muutettaviin säännöksiin kuuluisi julkisuuslain 5 §:n 4 momentti, jossa säädetään siitä, millä edellytyksellä neuvottelu- ja yhteydenpitoluonteiset viranomaisten sisäistä työskentelyä varten laaditut asiakirjat kuuluvat julkisuuslain soveltamisalan piiriin.

Sanonnallisesti säännöstä muutettaisiin lähinnä siten, että siinä puhuttaisiin arkistolainsäädännön mukaan arkistoon liitettävien asiakirjojen sijasta tiedonhallintaa koskevien säännösten mukaan arkistoitavista asiakirjoista. Muutos on sikäli teknisesti tarpeellinen, että arkistolaki kumottaisiin ja tietoaineistojen arkistoinnista säädettäisiin uudessa tiedonhallintalaissa.

Lakiehdotuksen yksityiskohtaisten perustelujen mukaan muutos on terminologinen eikä vaikuta säännöksen soveltamiseen. On kuitenkin niin, että jos tiedonhallintalain mukaan määräytyvä

viranomaisten sisäistä työskentelyä varten laadittujen asiakirjojen arkistointivelvoite poikkeaa aineellisesti arkistolain mukaisesta velvoitteesta, tällä seikalla on välitön vaikutus myös julkisuuslain 5 §:n 4 momentin tulkintaan ja soveltamiseen. Tätä kysymystä ei säännösmuutoksen yksityiskohtaisissa perusteluissa ole tarkasteltu lainkaan.

Verrattaessa tiedonhallintalakiluonnoksen arkistointia koskevia yksityiskohtaisia säännöksiä arkistolain väljempään sääntelyyn on vaikea arvioida täsmällisesti sitä, muuttuisiko viranomaisten sisäistä työskentelyä varten laadittujen asiakirjojen arkistointivelvoite nykyisestä. Jos arkistointivelvoite muuttuu nykyistä suppeammaksi, mikä käsitys tiedonhallintalakiluonnoksen ja sitä koskevien perustelujen perusteella syntyy, johtaa se myös asiakirjajulkisuuden kaventumiseen. Tämä olisi tiedonhallintalain tarkoituksen vastaista eikä julkisuusperiaate huomioon ottaen muutoinkaan perusteltua ja hyväksyttävää. Korkeimman hallinto-oikeuden oikeuskäytännössä (esim. KHO 2015:171) on korostettu sitä, että julkisuuslain 5 §:n 4 momentissa julkisuusperiaatteesta säädetty poikkeus voi koskea ainoastaan julkisuusperiaatteen kannalta toisarvoisia sisäisen viestinnän ja mielipiteiden vaihdon asiakirjoja ja eräitä muita vähämerkityksellisiä asiakirjoja. Lakiehdotuksen jatkokäsittelyssä edellä tarkoitettua kysymystä tulee tarkastella lähemmin.

Tässä yhteydessä on myös syytä todeta, että julkisuuslain 5 §:n 4 momentti on osoittautunut yhdeksi lain hankalimmin tulkittavista säännöksistä. Lainkohtaa koskevaa korkeimman hallinto-oikeuden oikeuskäytäntöä onkin kertynyt suhteellisen paljon. Uusimman tulkintaongelmia kuvaavan oikeuskäytännön osalta voidaan viitata erityisesti ratkaisuihin KHO 2015:171 ja KHO 2017:157.

Lainkohta on sanonnaltaan ja rakenteeltaan mutkikas. Sen mukainen julkisuuslain sovellettavuutta koskeva arviointi on kaksiportainen. Lisäksi säännöksen keskeinen idea eli julkisuuslain sovellettavuuden kytkeminen asiakirjojen arkistointivelvoitteeseen on omiaan aiheuttamaan tulkintaongelmia. Käsillä olevan lainsäädäntöhankkeen yhteydessä olisikin aiheellista pohtia sitä, olisiko lainkohdan tavoite eli tietynasteinen viranomaisen sisäisen kommunikoinnin ja mielipiteidenvaihdon vapauden säilyttäminen turvattavissa yksinkertaisemmalla ja selkeämmällä sääntelytavalla.

Vielä voidaan todeta, että lakiehdotuksessa muutettavien säännösten luettelossa on mainittu julkisuuslain 35 §:n 2 momentti. Varsinainen lakiehdotusteksti ei sisällä tämän lainkohdan muutosta.

Lausunnon ovat valmistelleet oikeusneuvokset Hannu Ranta ja Eija Siitari, kansliapäällikkö Toni Kaarresalo sekä esittelijäneuvos Mikko Rautamaa. Lausunto on käsitelty korkeimman hallinto-oikeuden kansliaistunnossa 24.9.2018.

Presidentti Kari Kuusiniemi

2. Arvionne lukuun 2 Nykytila

-

3. Arvionne lukuun 3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

-

5. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 1 yleiset säännökset (pykälät 1-4 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)

-

6. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 2 Julkisen hallinnon tiedonhallinnan yleinen ohjaus (pykälät 5-9 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)

-

7. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 3 Tiedonhallinnan suunnittelu ja kuvaaminen (pykälät 10-12 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)

-

8. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 4 Tietoturvallisuus (pykälät 13-18 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)

-

9. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 5 Turvallisuusluokittelu (pykälät 19-22 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)

-

10. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 6 Asian ja palvelujen tiedonhallinta (pykälät 23-26 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)

-

11. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 7 Tietoaineistojen muodostaminen ja sähköinen luovutustapa (pykälät 27-31 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)

-

12. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 8 Tietoaineistojen säilyttäminen ja arkistointi (pykälät 32-38 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)

-

13. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 9 Erinäiset säännökset (pykälät 39-40 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)

-

14. Muut huomiot

-

Vaikutusten arviointi

Tiedonhallinnan suunnittelu ja kuvaaminen:

-

Tietoturvallisuus:

-

Asian ja palvelujen tiedonhallinta:

-

Tietoaineistojen luovuttaminen ja sähköinen luovutustapa:

-

Tietoaineistojen säilyttäminen ja arkistointi:

-

Muuta huomioitavaa:

-

Kaarresalo Toni
Korkein hallinto-oikeus